

NOT: Engelli personel istihdam oranlarının hesaplanması

T.C.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı: E-53773008-622.02-3610934

10/05/2022

Konu: Engelli Personel İstihdamı

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) Bakanlığımızın 02.01.2020 tarihli ve 277 (2020/3) sayılı Genelgesi.

b) 13.04.2022 tarihli ve 41728099-2975 sayılı yazınız.

Belediyenizde engelli personel istihdamının hesaplanmasına ilişkin görüş talep eden ilgi (b) yazınız incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun "*Engelli personel çalıştırma yükümlülüğü*" başlıklı 53 üncü maddesinde, "*Kurum ve kuruluşlar bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % 3 oranında engelli çalıştırmak zorundadır. % 3'ün hesaplanmasında ilgili kurum veya kuruluşun (yurtdışı teşkilat hariç) toplam dolu kadro sayısı dikkate alınır.*"

Engelliler için sınavlar, ilk defa Devlet memuru olarak atanacaklar için açılan sınavlardan ayrı zamanlı olarak, engelli kontenjanı açığı bulunduğu sürece engel grupları ve eğitim durumları itibarıyla sınav sorusu hazırlanmak ve ulaşılabilirliklerini sağlamak suretiyle merkezi olarak yapılır veya yaptırılır..." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun "*Norm kadro ve personel istihdamı*" başlıklı 49 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında, "*Belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamaz. Nüfusu 10.000'in altında olan belediyelerde bu oran yüzde kırk olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamaz. Yeni personel alımı nedeniyle bu oranın aşılması sebebiyle oluşacak kamu zararı, zararın olduğu tarihten itibaren hesaplanacak kanunî faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edilir. Personelin her türlü alacakları zamanında ve öncelikle ödenir.*" hükmüne yer verilmiştir.

22/2/2007 tarihli ve 26442 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğin "*Engelli, eski hükümlü ve terör mağduru istihdamı*" başlıklı değişik 22 nci maddesinde de, "*(1) (Değişik:RG-10/4/2014-28968) Kapsama dahil kurum ve kuruluşlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 53 üncü maddesi ve 2/1/2014 tarihli ve 2014/5780 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Engelli Kamu Personel Seçme Sınavı ve Engellilerin Devlet Memurluğuna Alınmaları Hakkında Yönetmelik ile 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesi ile 25/4/2009 tarihli ve 27210 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yurtiçinde İşe Yerleştirme Hizmetleri Hakkında Yönetmelik, 29/6/2009 tarihli ve 2009/15188 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Kurum ve Kuruluşlarına İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve 19/9/2009 tarihli ve 27354 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Eski Hükümlü veya Terörle*"

Mücadelede Malul Sayılmayacak Şekilde Yaralananların İşçi Olarak Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ile 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ile 10/2/1995 tarihli ve 95/6542 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Korunmaya Muhtaç Çocukların İşe Yerleştirilmesine İlişkin Tüzük hükümlerinden doğan yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla kendileri için tespit edilen norm içerisinde yeterli sayıda boş kadroyu tahsis ederler... ” hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, Bakanlığımızın ilgi (a) da kayıtlı “Engelli ve Eski Hükümlü, İş Güvenliği Uzmanı ve İşyeri Hekimi İstihdamı” konulu 2020/3 sayılı Genelgesinde, “...657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 53 üncü maddesinde öngörülen oranlara uygun sayıda işçi ve memur kadrosunu engelli ve eski hükümlü istihdamı için tahsis eder. Bu idareler, 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesi sekizinci fıkrasındaki sınırlamalara bağlı kalmaksızın engelli ve eski hükümlü istihdam edebilecektir... ” denilmiştir.

Öte yandan, 4857 sayılı İş Kanununun “Engelli ve eski hükümlü çalıştırma zorunluluğu” başlıklı 30 uncu maddesinde, “İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde üç engelli, kamu işyerlerinde ise yüzde dört engelli ve yüzde iki eski hükümlü işçiyi veya 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanunu veya 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu kapsamına giren ve askerlik hizmetini yaparken 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 21 inci maddesinde sayılan terör olaylarının sebep ve tesiri sonucu malul sayılmayacak şekilde yaralananları meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır.

Bu kapsamda çalıştırılacak işçi sayısının tespitinde belirli ve belirsiz süreli iş sözleşmesine göre çalıştırılan işçiler esas alınır. Kısmi süreli iş sözleşmesine göre çalışanlar, çalışma süreleri dikkate alınarak tam süreli çalışmaya dönüştürülür. Oranın hesaplanmasında yarım kadar kesirler dikkate alınmaz, yarım ve daha fazla olanlar tama dönüştürülür. İşyerinin işçisi iken engelli hâle gelenlere öncelik tanınır.

İşverenler çalıştırmakla yükümlü oldukları işçileri Türkiye İş Kurumu aracılığı ile sağlarlar. Bu kapsamda çalıştırılacak işçilerin nitelikleri, hangi işlerde çalıştırılabilecekleri, bunların işyerlerinde genel hükümler dışında bağlı olacakları özel çalışma ile mesleğe yönlentilmeleri, mesleki yönden işverence nasıl işe alınacakları, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının görüşü alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir...” hükmü bulunmaktadır.

Bu itibarla, 657 sayılı Kanunun 53 üncü maddesi çerçevesinde engelli memur istihdamında kadro karşılığı çalıştırılan sözleşmeli personel de dâhil edilerek toplam dolu kadro sayısının %3 oranı ile 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesi çerçevesinde engelli işçi istihdamında ise toplam işçi sayısının %4 oranı esas alınmak suretiyle engelli personelin istihdam edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

.....
Bakan a.
Genel Müdür